

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠT STRANÁCH.

Predplatná cena: Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.
--	--	--	--

Na vianoce.

Dnes sa Kristus narodil — veselme sa. Jako to Boh nariadil — radujme sa! Táto cirkevná pieseň oznieva sa dnes v každom kostole celého sveta katolíckeho. V deň narodenia Krista Pána aj veselí a raduje sa každá veriaca duša, bo v tento deň, nekonečná láska Všemohúceho zjavila sa ku hriešnemu človečenstvu.

Dušečná tma, nevera, zašť, nenávisť, sebeckosť, všestranná nemravnosť, neukrotiteľné túžby po veciach časných panovaly svetom, keď dobrotivý Boh smiloval sa nad upadlým pokolením ľudským a poslal mu jednorodzeného Syna svojho, aby každý, kto verí v ňom, nezahynul, lež mal život večný.

Ježiš Kristus svojim presväтым životom, príkladom a učením osvečoval šľachtil zhubeného ducha ľudského a namiesto hriešnych citov, náruživosti a zkazených tužieb, do srdca ľudských vstúpil božské učenie, pravú vieru a ukázal nám cestu, ktorou dosiahnuť môžeme časné blahoslavenstvo a večný život v kráľovstve nebeskom.

Sviatky narodenia Krista Pána sú sviatky radosti. Narodzením Syna Božieho totiž slúbený máme život večný, aby sme ho ale dosiahnuť a večnej slávy účastnými stať sa mohli, v našom dočasnom, krátkom živote má nás viesť nezlomná viera v Boha a v jeho zákony.

Jednorodzený Syn Boží v nevýslovnej chudobe narodil sa dnes v maštálke betlehemskej, aby ohlasoval slávu Boha a na zemi pokoj ľudu dobrej vôle. Terajší svet ale ako za príchodu Ježiša Krista opúšťa pravého Boha, opovrhuje

jeho sväté príkazy, preto aj neni účastný toho pokoja, ktorý Syn Boží priniesol ľuďom dobrej vôle...

Čo je príčinou terajšej hroznej biedy národov? Nevera a všestranná nemravnosť. Ľudia chcú žiť ako čo by nebolo dobrotivého, lež aj spravodlivého Boha, ktorý stvoril a udržuje tento svet. Nevšímajú si jeho sväté príkazy, v posmech uvádzajú učenie Krista Pána. Kde však neni viery v pravého Boha, kde pošetili ľudia zapierajú a v posmech uvádzajú sväté učenie Syna Božieho, tam nemôže byť časnej blaženosti, lež ani pokoja, ktorý svetu plynie z jasličiek betlehenských.

V deň narodenia Krista Pána veselia a radujú sa rodiny kresťansko-katolíckej Radosti a veselosti tejto zvláštneho výrazu dávajú v Štedrý Večer pri stromku vianočnom. Radostnú pamiatku narodenia sa Jezuliatka v maštálke betlehemskej, vianočné stromky ohlasujú v rodinách bohatých, chudobných a ľudí najchudobnejších. Dietky predovšetkým, lež aj dospelí túžebne očakávajú vianočný stromek v Štedrý Večer. Aj prítomne skvejú sa vianočné stromky v kresťanských rodinách. Lež bohužiaľ v mnohých domoch neni v tomto roku toho, ktorý inokedy milým dieťkam svojim vianočný stromok ozdobil v Štedrý Večer. Z mohých rodín vytrhli pečlivého otca. Matka a dietky po mnohých krajoch pri vianočnom stromku horké slzy vylievajú za dobrotivým otcom, o ktorom len tolko vedia, že nenadále musel ísť k vojsku. Nech ale nezúfajú títo opustení. Ochraňuje ich betlehemske Jezuliatko a láskavý Boh, zaiste v tom smere zmení verejné pomery sveta, že nebude ukrutnej

vojny a oplakávaný otec len skoro šťastne vráti sa k zarmútenej matke a k opusteným dietkam. Pred vianočným stromkom opustenej matky a dietky za tónoch modlia sa k Jezuliatku betlehemskému.

Svetu hrozí, nuž ale len hrozí vojna. Toto ale má byť zvláštnou príčinou, aby veriaci v deň Narodenia Krista Pána spojenými modlitbami prosili dobrotivého Boha, aby národom stáleho pokoja udeliť ráčil. A keď aj národy znovu obratia sa k pravému Bohu, keď prísne zachovávať budú príkazy božské a cirkevné, keď svet tento znovu opanuje viera, nádej a láska. ako to ohlasoval Spasiteľ Ježiš Kristus, vtedy odvrátené bude od nás nebezpečie vojny, so všetkými hrúzami s ňou spojenými.

Deň narodenia Krista Pána je deň radosti a veselosti. O Ježišu spanilý, ochraňuj nás zvlášte v smrteľnej chvíli. Neopust nás! Prines nám spasenie! Odvráť zatratenie, pre Tvoje Narodenie.

Katolícka Ludová Jednota

a nový knieža-primas Uhorska.

Medzi nepočetnými, ktorí naj dôstojnejšieho pána arcibiskupa kaločského Jána Csernocha s výrazom holdu pozdravili z príležitosti jeho vymenovania za knieža-primasa Uhorska a arcibiskupa ostrihonského, v prvom rade nachodila sa Katolícka Ludová Jednota. Na holdujúce pozdravenie toto naj dôstojnejší nový pán knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihonský, Štefanovi Rakovszkymu, skutočnému vnútornému tajnému radcovi a predsedovi Katolíckej Ludovej Jednoty poslal nasledujúcu odpoveď:

Keď za pozdravenie z príležitosti najmilostivejšieho môjho vymenovania za knieža-primasa Uhorska a arcibiskupa ostrihonského, v mene Katolíckej Ludovej Jednoty mne poslané, prítomne vyslovujem moje najvreljšie vďaky, používam túto príležitosť, aby som výrazu dal obdivovaniu a úprimnej úcte tejto najväčšej organizácie krajiny. Cieľu primeranému účinkovaniu tomu, ktorým v tak krátkom čase tisíce katolíkov možno bolo postaviť pod zástavu Jednoty, prajem hojné božské požehnanie a sľubujem, že s úplnou odušev-

nenosťou podporovať a napomáhať budem Katolícku Ludovú Jednotu.

Kaloča, dňa 13. decembra r. 1912.

Dr. Ján Csernoch

najmilostivej vymenovaný knieža-primas
a arcibiskup ostrihonský.

Boj proti zlej tlači.

Ludia sú v niektorých veciach podivne bezzásadní. Čo na jednom poli uznáva sa za zločin, to na druhom poli celkom pokojne sa deje. Čo jednému je najprisnejšie zakázano, to druhému sa celkom dovoľuje. Tak ku príkladu skoro všade zakázano je obyčajným mešťanom nosiť verejne zbraň, aby snáď následkom neopatrnosti alebo pri rozopre neprišiel ľudský život do nebezpečia. Podobne žiaden nesmie dľa ľubosti jed predávať, bo ľahko by sa zneužil mohol a veľké zlá by zapríčinil. Ale zbraň, ktorá raní a zabíja dušu, jed, ktorý otravuje dušu, v spôsobe nemravných a nekresťanských učení, zlú tlač môže beztriestne dávať ľudu na sto a tisíc miestach. Áno, svet sa sa ešte chvastá, ako svojou najväčšou vymoženosťou, že slobodno je každému písať, čo chce.

Už pred 160 rokmi mohol sv. Alfonz Liguori ako biskup písať svojim veriacim: «Neveriaci neuspokojujú sa len tým, že svoje duše donášajú na zkázu, nie, oni snážia sa svojimi spiskmi pokaziť i druhých. Preto pilne pracujú, aby sa ich nebezpečné noviny a zlé knihy rozšírily všade; a tie nestydaté knihy a noviny číta polutovaniahodná mládež, ktorá býva zvedavosťou pudená alebo túži po väčšej slobode a bezuzdnom, hriešnom živote». Od tej doby moc zlej tlače ohromne sa rozmohla, bo novinarstvo sa tak vzdělalo, že pred tým človek ani nemyslel na to, Najviac novín a časopisov je na nekatolíckej pôde. K tomu prichádza v novom čase ešte aj veľký počet týždenníkov a mesačníkov s obrazmi, ktoré hádam ešte väčší vplyv činia na čitateľov, než politické časopisy, bo k slovu prinášajú znázorňujúce obrazy a skrze to účinkujú ešte hlbšie a trvalejšie. Čo je reč bez posunkov, to je spis bez vyobrazenia. Keď ale slovo hovorí nielen ušiam, lež aj očiam, vtedy pozornosť celého človeka je vyčerpaná

Niektoré veci, ktoré osnova nemôže dobre vyjadríť, môže obraz snadno a všetkým rozumne vysvetliť.

Kto môže posúdiť, koľko škodlivého znáša sa týmto kanálom každý deň do životných žíl ľudu. Ale či máme pri tak smutnom položení duchom sklesnúť a nádej ztratíť? Započalo sa bojovať proti liehu. Niečo ale je tisíckrát nebezpečnejšieho od liehu a to je *otrava zlých spisov*. Či máme proti tomuto hroznému zlu ruky záhalčivo do lona vložiť?

To by bola zrada spáchaná na sebe a svojich a sebe spolubližných! Smelo započnime boj! Dosť sa už ponosovalo a bedákalo nad zlou tlačou! Pridosť bolo vystríhano pred ňou! Stonajme menej a pracujme viacej! Uderme zmužilo na nepriateľa! Totižto čítaním kníh, ktoré sú ochranou pravdy. Tým plníme jednoducho našu sv. povinnosť, ktorú požaduje nielen príroda, lež aj naša cirkevná vrehnosť ostro nám naskladá. Niet biskupa na celom svete, ktorý by nebol vo svojich pastierskych listoch tvrdil, jak potrebné je, aby sme starosť mali o dobré spisy.

Čo sú dobré spisy?

Sú to naskrze potrebným záchranným a obranným prostriedkom proti ustavičným útokom na naše sv. náboženstvo, zo strany nepriateľských časopisov. Bez pochyby, drahý priateľu, aj tebe už bolo predhodeno, že to a to stálo v novinách. Robotníci to slyšia vo fabrikách a dielnách, úradníci v úradných izbách, cestujúci vo vozňoch a hostincoch. Nuž teda, keď katolícka tlač nebude brániť cirkev v prenasledovaní a osočovaní, vtedy najviacerí nie sú dostatoční aby zastávali svoje najväčšie dobro: vieru. Bo sami nemôžu preskúmať im predhodené veci, alebo chýba im potrebná vzdelanosť, aby mohli podvrátiť námietky protivníkov. Často teda neostáva nič iného, ako mlčať ani zemiak v tráve. Tým však pripravujú zlému víťazoslávu a samých seba vystavujú veľkému nebezpečenstvu. Bo často sa opakujúca a nikdy neodmrštená lož púšťa pomaly osteň pochybnosti i do ich sŕdca a hoc budova viery nepadne, predsa ztratí svoju pevnosť.

(Dokončenie nasleduje.)

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Bulhari a mungovia.

Obdivujem hrdinskosť a obetavosť Bulharov. Jak malý národ a jak veľké úspechy dosiahol! Ešte pred krátkym časom svet sotva čo vedel o tomto národe. Nikto si ho nevšímal. Nepočítali ho medzi veľmoci. Tolko bolo známe o Bulharoch, že sú národ pracovitý, skromný a šanoblivý, že by ale v nich plápolal taký plameň lásky ku vlasti a že za slobodu vstave sú prinášať tak hrozné obete, to svetu bolo zcela neznáme. Mienka sveta zmenila sa však, jak náhle Bulhari postavil sa proti Turkom. Ich vodcovia vydali rozkaz, že tu je čas odplatíť sa pohanskému nepriateľovi za krivdy a zdieračstvá, ktorými Turek cez stáletia trýznil a sužoval Bulharov. Bratia Bulhari do boja! — znel ten rozkaz. — Nemožno nám ďalej meškať! Kto vládzeš chodiť, pospiechaj na bojište. Vlast ňa volá. Nezapomni na pomstu. Pamätaj, že Turek morí tvojich bratov. Dolu okovy z rúk našich bratov! Ukážme svetu, že bárs sme národ malý, ale zato vieme zachodiť šablou a puškou a známe zvíťaziť!

Na toto vyzvanie povstali všetci Bulhari. Nielen tí, ktorí sa vo vlasti zdržovali, lež vyzvanie to počuli aj tí, ktorí ďaleko od domoviny sa sdržovali a ponáhľali sa domov zadosť učiniť vlasteneckej svojej povinnosti. Študenti opustili školy, priemyselníci dielne, obchodníci závody, delníci továrne, manželia svoje družky, synovia otcov. Všetko to fahalo na bojište proti divému a nenávidenému nepriateľovi. Ani jeden Bulhar sa nezdráhal, že nepojde do ohňa. Ani jeden sa nebál gulky. Ba hanbil by sa, keby sa zpod povinnosti odtiahol. Tomuto posmechu a tejto potupe ani jeden Bulhar nechcel sa vystaviť. S radosťou išli na nepriateľa a previedli také hrdinstvá, ktoré obdivuje celý svet a skrze ktoré Bulhari vyšinuli sa medzi veľké národy. Sláva táto stála Bulharov veľké obete, lež prinesú ony hojné úroky.

Keď obdivujem zázračné veci, ktoré Bulhari previedli vo vojne proti Turkom, keď im zo srdca šťastia želim k ich heroistickému víťazstvu, mimovoľne napáda ma tá myšlienka, či by sme aj my uhorskí občania boli takí obetaví a hrdinskí, keby sme mali vojnu? Či by sme aj my šli takou radosťou na nepriateľa?

Sme národ väčší ako sú Bulhari, lež je-li aj naše vlastenectvo tak veľké?

Premýšlam nad tým a prehlíadam štatistické výkazy. Aké to úžasné čísla. Vidím čierne na bielom, kolko vojopovinných mladíkov prchne od nás do Ameriky pred assentirkou a pred vojančinou. Dakde polovica, inde tretina. Spytujem sa Tiszu a Lukácsa, prečo je to? Čo a kto vyháňa týchto mladíkov do dcudziny? Prečo oni utekajú pred vojančinou? Hľa, to Bulhari nerobia. Tam niet uprchlíkov. To sú všetko jednaki vlastenci. Prečo v Uhrách mládež nevyhováva

Amerikánskemú ľudu vyhlásia vyvolenie nového republikánskeho predsedu Wilsonna.

vajú v takomto duchu? Prečo u nás niet svornosti a obetavosti? Prečo u nás nemá sloboda takú cenu, akú má v Bulharsku? Odpovedajte Tisza a Lukács. Veď vy uhorskej krajine natísli ste sa za vodcov a správco. Vy máte sa starať o duševný a hmotný dobrobyt obyvateľstva krajiny. Vy celej krajine príklad máte dať ako si treba slobodu ceniť a ako treba za blaho ľudu a za rozkvet vlasti obeť prinášať. Odpovedajte, ako vy hájite našu slobodu, za ktorú sme my tak krv liali, ako aj Bulhari? Vy zastupiteľstvo ľudu vyhadzujete z krajinského domu. Zakazujete ľudové shromaždenia. Pred

súd ženete tie noviny, ktoré opovažia sa pravdu písať. Prenásledujete národnosti, ktoré bránia si dedičstvo praotcov. Vynášate zákony, ktoré ku prospechu sú iba pánskej vrstve, chudobu však ubíjajú. Násilničíte deň po deň. Nie ste schopní zachrániť auktoritu krajiny, lež miesto toho, na ľud uvalujete hrúzovládu žandárov a kráľovských komissarov.

Pri takýchto despotických nariadeniach, ako môžeme byť my ubíjaní a prenasledovaní občania tak obetaví vlastenci a hrdinovia, ako sú Bulhari? Veď vy pánovia na vláde, nie že by sle nás ku vlastenectvu povzbudzovali, lež vyhášate medzi nami každý cit vlastenectva. Či nie? V jednom žandárskom štáte kto má byť obetavým vlastencom? My sa Tiszu budeme pridržať. Akým vlastencom on bude včas vojny, takí aj my budeme. Ako on sa skrýva za rady policajtov, aj my sa tak budeme skývať. Keď on má právo k tomu, aj my si držíme nároky na také právo. Uvidíme, aké obeť prinese on na oltár vlasti. Budeme dávať pozor, či on a jeho tieň: Lukács voľakedy pojdú na nepriateľa so zbraňou v ruke. Bo kto ustavične o vlasti tára a sa vystatuje, že vojenské zákony k obrane vlasti vyniesol; kto už pred vojnou do života uvádza také zákony, ktoré nás občanov Uhorska života, imania, slobody a práva pozbavia a postavia nás pod vojenské súdy: ten nech je prvý na bojišti, nech ukáže ako treba za vlasť krv prelievať. Napred teda mungovia i s vašimi generálmi! Vy budte prví domobranci. Nezdrahajte sa. Nevyhovárajte sa, že ste starí. Budte podobní Bulharom. Dosiaľ iba to ste dokázali, že viete byť tyranmi. Dokážte, že nelutuje svoju krv prelievať za vlasť, ktorú vy tak nemilosrdne zdierate.

Ondrej Hladký.

Z Turca.

Starý kôň, nová ohlávka.

Národnárska strana, ktorej sídelné mesto je náš Svätý Martin, sa rozpadla. Nemohlo sa to inak stať, bo v strane tej sdrúžily sa také živly, ktoré nemohly obstáť jedon pri druhom. Ako by aj obstál katolícky kňaz pri luteránskom bojkovi, veriaci katolík vedľa čertovým chvostom po líci udrenom massarystovi. Boly tam aj iné

príčiny. Vyšlo na javo, že aj národnárska stránka má svoje panamy a že tí pánkovia, ktorí jednotajne ohlasovali svetu, že vedú boj za práva našej slovenčiny, radi odbočia od toho programu, aby prišli k majstnejším obchodom, ako je puhé ludomilstvo. Aj to prišlo do verejnosti, že mnohí poprední národnári behali a lietali za istými fšišpánmi a ministrami a že s nimi pakovali a maklovali. Pri tom páni vodcovia strany národnárskej medzi sebou jednotajne sa hašterili. Spor tento dosiahol tak veľkých rozmerov, že o ňom aj noviny obširne písaly, po čom Slováci s vlastnými očami videli, čo sa deje za kulisňami strany národnárskej. Div bol veľký a sklamanie ešte väčšie. Dozvedeli sa Slováci, že ani páni vodcovia tej strany nie sú bez ľudských krechostí a že z nich mnohí používajú slovenčinu ku hmotným záujmom. Takýmto spôsobom strana národnárska prišla do zlého chýru. Následkom toho vyspali sa z nej mnohí Slováci. Aby však zkrachovaná strana martinských národnárov nezanikla na veky, pretvoril ju na ústredný klub. A tak stará strana dostala nové meno, inak povedané: starý kôň, nová ohlávka. Nič sa nezmenilo v strane národnárskej, iba že dostala novú tabuľku s nápisom.

V tom ústrednom klube sú tí istí pánkovia ktorí predtým boli v tej chýrnej strane. Luteráni a pokrokári sú v nej najvplyvnejší. Rozdiel je len ten, že členovia strany neplatili členovské, kdežto do klubu len toho prijímú, kto zaplatí desať korún. Tieto peniaze obratia tí páni na platy správcov a na kortešačky. I začne sa hon na slovenské húsky, ktoré oškľbať sa dajú klubiarom. Potom rozídu sa agitátori po celom hornom Uhorsku a budú navádzať Slovákov aby vstúpili do ústredného klubu a aby platili korunky na platy istých luteránov a neznabožských pokrokárov. Vyzývam preto mojich bratov, všetkých slovenských katolíkov, nech sa nedajú zapísať medzi martinských klubiarov. To sú do jedného nepriatelja katolíkov. Sú to samí páni a kapitalisti. Remeselníka a sedliaka niet medzi nimi. Na valnom shromaždení tiež nebolo nikoho z nášho pospolitého ľudu, bo ústredný klub je len pre pánov. Sedliak a remeselník je iba na to dobrý, aby korunky sypal pre nepriateľov katolíctva.

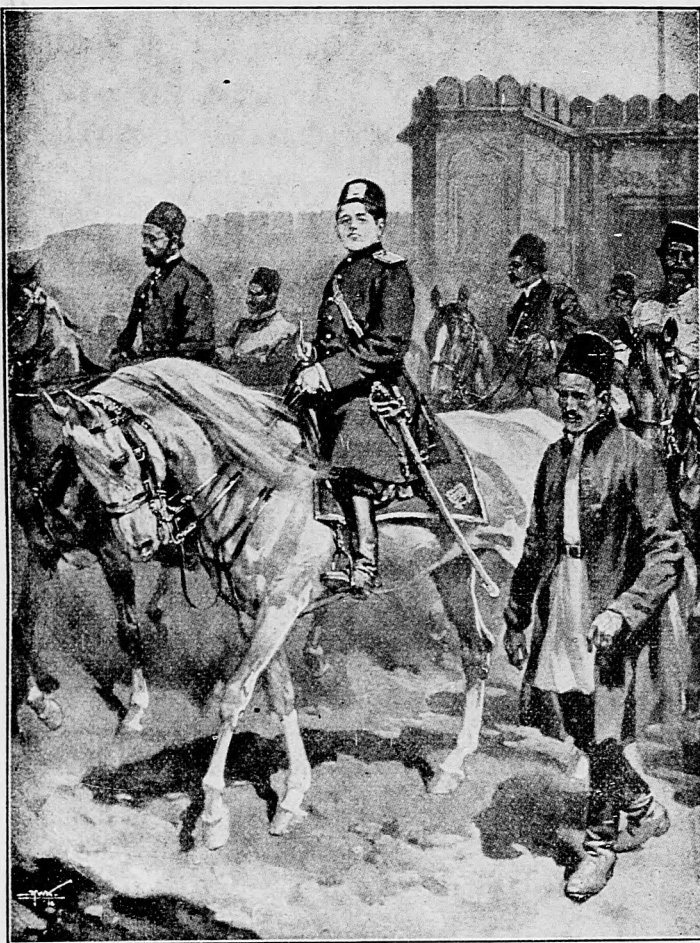
Bratia katolíci, ešte raz vás prosím, majte pokoj s národnárskymi klubiarimi!

Turčan.

POLITICKE CHYRY.

Rebelli a krach mungov.

Pod vládou z koalície utvorená bola naňová reforma, dla ktorej odanení majú byť nielen sedliaci, remeslo prevádzajúci priemyselníci, malí kresťanskí kupci, lež spravodlivosti sodpo-

Novy persky šah.

vedne aj všetci burziáni, bankári, veľki kapitalisti, advokáti, fabrikanti, árendáši a iní všetci čo svoje prijmy a dôchodky šikovne vedia zatajiť. Ako Lukács ostal finančným ministrom, aby sa mungom zavďačil, sľúbil, že táto daňová reforma musí byť revídovaná. Znamenalo to toľko, že nič nebude z celej tej reformy a hrozné dane u nás aj na ďalej platiť musia len sedliaci a ľudia chudobní. Prišlo to ale ináč. Mungovci ľahkomyselne odhlasovali zákon o zbranej moci, Lukács a Tisza vyhadzujú peniaze na svoju osobnú stráž, na obranu parlamentu, na

žandárov, policajtov a iné mungovské kúsky. To všetko koštuje hrozné summy; do Viedne treba lifrovať stá a stá millionov. Peňazi však niet, Štátne kassy sú prázdne. Čo tu robiť? Lukács sa lapil rozumu a snemu predostrel dal návrh, aby zakon daňovej reformy pod koalíciou vyneseny, do života uvedený bol prvého januára r. 1913. Na to povstal hrozný krik medzi korifejmi mungov. Zdvihly sa mesta. Povstali židovskí advokáti, bankári, kupci a všetci mungovskí poslanci čo trčia v židovských vačkoch. V Tiszovom parlamente rozlieha sa taký áj váj, akého nebolo ani pod múrami Jericha. Táto židovsko-mungovská komedia ale zakončí sa tak, že Lukács odročí prevedenie volebnej reformy, následkom toho však nebude môcť lifrovať milliony do Viedne, padne i s Tiszom a krachne celá mungovská strana.

Vyraz nedovery mungovskému poslancovi.

Gróf Béla Seher-Thoss dal sa vyvoliť s programom kresťanskej ľudovej strany. Prečo a začo, snáď ani sám nevie, ostal neverným ku svojmu programu, zradil kresťanskú ľudovú stranu a ostal mungom. Jeho okres minule vydržoval veľké ľudové shromaždenie a nad zradou svojho vyslanca hlboko pohoršení voličia, jednohlasne vyslovili mu nedôveru a vyzvali ho aby sa vzdal mandátu.

Z mungovskej snemovne.

Tiszovú snemovňu mungovských vyslancov každý deň ztráži Pavlík s kordónom žandárov a policajtov. Krajinskí vyslancovia spojených stránok opozície v minulom týždni tiež nemali prístupu do parlamente. Asi 25—30 mungovských vyslancov pod Tiszovým predsedníctvom s opravdovým sebaopovržením prijali všetky položky štátneho rozpočtu. Tiszov parlament tieto dni nastúpi vianočné prázdniny.

Snemovňa mungovských veľmožov vzdor protestu opozície prijala vynímečný zakon ako aj zakon o dráboch v parlamente a všetky zakony, ktoré najnovšie odhlasoval Tiszov mungovský parlament.

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Krestana!»

B E S E D N I C A .

NA VIANOCE.

Nastal nám deň utešený,
Syn Boží jest narodený.
Anjeli v chóre spievali,
Keď pastierom zvestovali:

«Sláva na výsostach Bohu,
Nesieme vám radosť mnohú
A pokoj ľudom na zemi,
Dobrá vôľa medzi všemi.

Narodil sa nám Spasiteľ,
Sveta tohto Vykupiteľ!
To je radosť novina,
Že Boh poslal svojho Syna.

Aby učil pravdu, lásku,
Spojil všetkých v jednom sväzku!
Ježiš Kristus radosť naša,
Život, spásu nám donáša!

Vianoce na vojne.

Bolo to roku 1870. Nemci už tri mesiace obliehali mesto Paríž. Bola totižto vtedy strašná, dihá vojna medzi francúzskym cisárom a kráľom pruským. Nemecké vojsko vtrhlo do Francúzska, porážalo francúzske pluky dobýjalo mesto za mestom, zajalo cisára Napoleona aj niekoľkých generálov, úroda zeme bola zpusťšená, chudáci obyvatelia boli rozprášení, mestečká a dediny vypálené, cesty a mosty rozborené, oheň a dym vystupoval k nebu vo dne i v noci, rieky a potoky boli zabarvené krvou, tisíce a tisíce francúzski a nemeckí vojaci pokrývali pôdu, kde sa vojská srazily. Obe strany zúrivo bojovaly na život a na smrť.

Na vojnu museli tiahnuť nielen mladí vojaci, lež aj starší ženatí ľudia a doma oplakávali padnutých vojakov otcovia a matky, bratia a sestry, osíralé manželky a dietky.

Tri mesiace dobýjali už Nemci hlavné mesto Francúzska. Francúzi odhodlane a zúfale bránili svoje hlavné mesto Paríž, ktoré oni milujú. tak ako my milujeme svoj Budapešť. Ale nemci dorážali podobne zmužile na Francúzov.

Najudatnejší francúzski vojaci vykopali pred bránami Paríža hlbokú priekopu a z nej bránili mesto

Hrmely nad nimi gule z kanónov, hvízdaly im nad hlavami a rady Francúzov riedly.

Na niekoľko sto krokov od tej priekopy ležalo vojsko nemecké, ohradené násypami, aby sa mohlo za nimi skrývať pred dážďom francúzskych guliek. A tiež tam nejdnému bojovníkovi vykopali jeho súdruhovia hrob v zamrzutej zemi.

Priekopa a násypy boli tak blízko vedľa seba, že obidve vojská dobre počuly z jedného tábora do druhého, keď sa zamieňali stráže a privolávaly si svoje vojenské heslá.

Bola noc na 25. decembra, pamiatka narodenia Pána. Strelba utíchla už večer, gule kanónov prestaly z oboch strán dunieť. Keď bola polnoc a mesiac i hviezdy striebrom ožiarovali bielu krajinu sňahom a ľadom prikritú, pristúpil jeden francúzsky vojak ku svojmu dôstojníkovi a riekol mu celkom vážne.

— Pán kapitán, dovoľte mi vyjsť z priekopy.

— Na žiaden pád — odpovedal kapitán prísne — čo myslíš, že len teba páli mráz? Neboj sa, veď zajtra keď nám Nemci zahrajú, vtedy vypočítame sa všetci.

— Pán kapitán, ja nechcem ísť do Paríža, aby som sa zohrial, dovoľte mi vyjsť z priekopy tam ku tým — riekol vojak opierajúc sa ľavicou o pušku a pravícou ukazujúc nemecké násypy. — Len na okamženie, len na päť minút.

— Ale si sa zblaznel? — spýtal sa zadivený dôstojník. — Môže fa to stáť život, čo tam chceš?

— Pán kapitán, potom zviete.

Dôstojník váhavo privolil.

Vojak vyhodil sa z priekopy a s puškou na ruke pevným krokom kráčal k nemeckému taboru. Jeho súdruhovia s obavou hľadeli za ním, takmer ani nedýchali od strachu, bo v každom okamžení mohol zabľýsknuť oheň z pušky a guľa mohla vraziť do prsú odvážlivého vojaka.

Vojak priblížil sa asi na päť krokov k nemeckým strážam, salutoval im a začal vysokým hlasom spievať krásnu vianočnú pieseň o narodení Ježiša, v ktorej sa hovorí, že je posvätná polnočná hodina, kresťania. v ktorú Boh človek sostúpil ku nám.

Čím ďalej spieval, tým viac utiehoval hluk v nemeckom tábore; bola taká tichosť, že sa zdalo, jakoby bolo počuť hviezdy šepkať.

Keď vojak vyspieval pieseň, znova salutoval nemeckej stráži a pevným krokom vrátil sa do priekopy. Jeho druhovia stáli zarazení a mlčali.

Ale ešte väčšmi utiechli, keď sa stalo niečo neočakávaného. Vystúpil totižto aj z nemeckého tábora na násypy jeden veľký, silný, fuzatý vojak s puškou v ruke a kráčal pokojným krokom ku francúzskej priekope. Asi na desať krokov pred priekopou zastal, salutoval po vojensky francúzskej stráži a spieval hlbokým a fažkým hlasom tiež vianočnú pieseň o narodení Pána Ježiša, o posvätnosti tejto vianočnej noci.

Pieseň nemeckého vojaka rozliehala sa v nočnom tichu ponad hlavy francúzskych vojakov a letela ku

bránam hlučného, lež vyhladovaného Paríža. Francúzsky dôstojník kývol, keď spevák začal, aby bolo ticho. Lenže tohoto kývnutia nebolo ani treba. Vojaci sami ani sa nehnuli, ani zbraňami nezaštrkotali.

Keď nemeec dospieval, zase salutoval a bral sa späť odmeraným krokom za nemecké násypy.

Francúzski vojaci stáli dlho zarazení. Dôstojník mlčky poklopal svojmu chrabrému vojakovi na plece a potom sa rozišli každý na svoje vykážené miesto, ale nehovorili. Boli dojatí touto nočnou pobožnosťou, mnohí si utierali oči, ačkoľvek Parížania nie sú voláki veľmi pobožní ľudia. Iste mnohému zišiel na um jeho domov a jeho rodina, ako by sa teraz veselil doma pod vianočným stromčekom, keby nebola vojna.

A na nemeckej strane podobne boli pohnutí vianočnou piesňou francúzskou, ktorú im ich druh zaspieval na cudzej pôde a vzbudil v nich živú rozpomienku na ich domov a na rodiny za riekou Rajnou.

Nemci a Francúzi stáli proti sebe jako krvožiznivé šelmy, ale rozpomienka na narodenie Pána Ježiša odzbrojila ich, obmäkčila ich a učinila z nich aspoň na niekoľko okamžení kresťanov, jakými mali byť v celom svojom živote,

Na druhý deň stríľali na seba znova...

Podme k jasličkám.

Jaká žiar to svitla vo tmách
betlehemským hájom?
Ký spev okol maštalky
zazvučal tu krajom?

Nebeských to duchov žiara
krajom svieti celým,
anjeli si Pána svojho
spevom ctia veselým.

Za nimi pastierov chasa
pospiecha veselá
privítať poníženého
v jasliach Spasiteľa. —

Podme teda aj my k nemu,
vďačne pospiechajme,
s anjelmi ho a s pastieri
srdečne vítajme:

Vítaj poklade najdrahší
z neba nám poslaný,
Pán a Boh náš, narodený
pre nás z čistej Panny.

Opusteného ku srdcu
vineme my Teba,
bys raz aj ty vďačne prijal
nás tam v sláve neba. —

Sv. Mládká.

Kráľ Herodes, prestrašený príchodom mudrcov z Východu, ktorí hľadali novonarodeného kráľa židovského, hneď si zaumienil, že od kráľov z Východu hľadaného zbaví života. Báľ sa o svoj trón a o svoju kráľovskú berlu a keď dobre vedel a cítil, že nikto ho nemá rád a vôbec že každý by bol radšie, keby už viacej nebol kráľom. Tým viacej ho strachom naplňovalo, keď všetci jeho poddaní očakávali kráľa, ktorého moc prevýši vládu všetkých panovníkov zeme.

Všetka nádej Izraela bola složená v tom prislúbenom kráľovi a Herodes, ktorý si predstavoval od židov očakávaného Messiaša ako mohútneho podmaniteľa triasol sa, keď len pomyslel, že sa hádam už narodil. K tomu novému kráľovi hneď celý židovský ľud pribehne a pozdraví ho, bo ľud nenávidel ho ako cudzozemca, ktorý obdržal svoju korunu len milosťou Rimanov.

Keď teda narodenie Krista Pána skrze zjavenie sa mudrcov od východu vždy viac a viacej známym ostávalo a keď mudrci odvolávali sa na celkom mimoriadny príbeh totiž na zjavenie sa hviezdy, ktorú doslovne *jeho hviezdou* menovali, i Herodes čakal len priaznivý čas, aby Ježiša usmrtil. Nechcel to vykonať pred očiami cudzincov, lež čakal, až sa vrátia do ich hlavného mesta.

Keď mudrci druhou cestou, nie cez Jeruzalem, sa vrátili do svojej vlasti a všetko dokazovalo, že Messiaš skutočne sa narodil, vydal Herodes vo svojom strachu a hneve rozkaz, aby všetky chlapčatá bez výnimky v Betleheme a okolí, ktoré nemaly ešte dva roky, mečom zamordované boly. Tento ukrutný rozkaz bol vyplnený, hojná krv tiekla s ktorou smiešaly sa slzy zarmútených matiek.

Počet zavraždených detí nedá sa s istotou určiť, lež pravdepodobne nebolo ich viac ako sto. Sv. Cirkev ctí ich ako mučeníkov, hoc nevedomne obetovaly svoj život za vieru. Svojou vlastnou krvou boly pokrstené a ich vlastná krv otvorila im vchod do života večného.

Útek Pánov do Egypta prezkazil úmysel Herodesa, ktorý sa teraz už v tej istote kojil, že včul celá nádej židovského národa v druhého kráľa úplne je zmarená. Tým však iba naplnil mieru svojich zločinov až po samý vrch. Krv nevinných detí volala o pomstu do neba a koniec ich vražedníka bol hrozný. Herodes ostal úplným ukrutníkom a dal zabíjať každého, kto len z ďaleka zdal sa byť podozrelým. Jeho dušu mučily hrozné obrazy jeho telo trápila hnusná choroba. Tak ležal na posteli celkom opustený od všetkých. ba aj od svojich najvernejších priateľov, bez všetkej potechy jeho črevá začaly hniť, páľčivý oheň páľil ho v jeho útrobach,

jeho telo osypané bolo vredami, v ktorých hemžil sa pažravý hmyz. V tejto nevysloviteľnej biede rozkázal ten ukrutník svoláť najprednejších zo židov do Jericha, kde ich do žalára vsadil. Po jeho smrti dľa jeho rozkazu mali byť usmrtení šípami, aby celá krajina smútila. Ten rozkaz ale nebol vyplnený; Herodes ale padol do rúk toho, ktorému chcel život odňať.

Sviatok nemluvniatok zrejmo dokaznje, jak podivne spravuje božská prozreteľnosť osudy, jak obmedzený je náš rozum, jak krátkozraké sú naše plány, jak slabé sú naše zámery, jak bláznivá a bezbožná je naša pýcha, ktorá chce obrátiť poriadok božskej múdrosti. So satanskou chytralosťou vyzkúmal Herodes čas a miesto narodenia toho dieťaťa, ktorého sa báľ, že mu jeho trón odnime, s diabolskou ukrutnosťou dal vylievať nevinnú krv, keď videl, že je od mudrcov sklamaný. U neho neplatil žiaden príkaz boží a žiadne ľudské právo, keď mu stály v ceste jeho vášne. Hotový bol zavraždiť aj samého Messiaša a zničiť prislúbenie božie, dané prateľom jeho národa, od tisícročia trvajúce očakávanie a celú nádej svojho ľudu, len aby si zabezpečil mohol biedne panovanie ešte na pár rokov. A predsa prozreteľnosť božia zkazila všetky jeho plány. Keby mu jeho vášeň len iskierku rozumu ponechala, bol by musel sám sebe povedať, že bláznivosť je vzpierať sa proti tomu, čo všemohúci Boh raz uzavrel. Ale neludský ukrutník vo svojej slepej bezbožnosti priťiahol na seba nielen kliatbu svojho národa, lež aj hanbu a potupu celého sveta. Jeho bláznivé počínanie práve čo najjasnejšie dokázalo, že ten, ktorého snažil sa usmrťiť, poslaný je z neba.

★

Nevinnosť je základom a podmienkou každej zásluhy pred Bohom. Najlepšie vlastnosti srdca bývajú zkažené, najkrásnejšie čnosti vädnú, najosvietenejší rozum býva zatmený skrze zkažené mravy a vášeň. To nám dokazuje každý deň naša vlastná zkušenosť. Preto zachovaj poprvé nevinnosť svojich mravov, bo ony sú tvojim najdrahocenejším pokladom a všemožne vyhýbaj všetkému, čo by ich zkažilo mohlo. Predovšetkým miluj samotnosť a chráň sa svetských spoločností, v ktorých zdravé povetrie vždy otrávené býva. Po druhé, chovaj sa zvlášťou pobožnosť k nevinným mládkám a pros Boha snažne, aby aj teba v nevinnosti a čnosti zachoval. Po tretie, uvažuj pri všetkých svojich podujatiach a v celom svojom chovaní, čo by rád Pán Boh s tou alebo inou vecou docielil a pre Pána Boha chráň sa i v najmenej veci protivíť sa nariadeniam a spravovaniu prozreteľnosti božskej. Po štvrté, vo svojich každodenných modlitbách obetuj všetky svoje plány a úmysly, všetky svoje žiadosti Pánu Bohu a pros jeho otcovskú prozreteľnosť, aby ňa riadila a spravovala dľa svojej božskej vôle. Vo všetkom hľadaj len jeho česť a jeho oslávenie a tým najlepšie poistiš svoje spasenie pre čas a večnosť.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Nevďačnosť.

Bolo to prostriedkom novembra a predsa bola taká zima, že ruka mi skoro primrzla k maliarskej dosťici a na ňu natreté farby sa rozpustily od raňajšieho mrazu a od mokrého sňahu.

Aj tí najstarší ľudia sa sotva pamätali na takú včasnú veľkú zimu.

Na vlasy sa mi husto nakládlo mrazu, tak ako vidno na fúzach dedinčanov, ktorí z ďaleka prídu do mesta na trh.

Zámok, ktorý som chcel odmalovať, ešte raňajšou hmlou bol zakrytý a len slabo prezeraly tuhočervené strechy zámku cez biely závoj.

Od zimy zaslepenými očami som kuknul hore. Na ceste v hustej hmle hýbal sa volakto. Zprvu som si myslel, že je to dáky pútnik, keď tak včasne rano chodí. Bol to ale len jeden šedivý stavec. Na nohách vláčil široké papuče, ktoré boli ale také veľké, že za každým krokom mali mu spadnúť do širokých, zamrznutých kotaj: na hlave mal baranicu, v ruke dlhú palicu.

Keď ma spozoroval, zastal, oprel sa na palicu, meravými očami hľadel na mňa. Ja zprvu, ako keby som ho ani nevidel, spokojne som zamáčal ďalej štetec do farby. Po pár minútach som ale zvolal naňho:

— Dobré ráno, strýko!

Stavec ani nemuknul, len k čiapke siahol rukou a teraz už trochu posmelený blížil sa ku mne. Zastal predomnou a hlúpe sa díval na moje kreslenie.

— A mladý pán, čo tu hľadáte? — spýtal sa po minúte trasúcim sa hlasom, pretiahnuc si chudými prstami po brade.

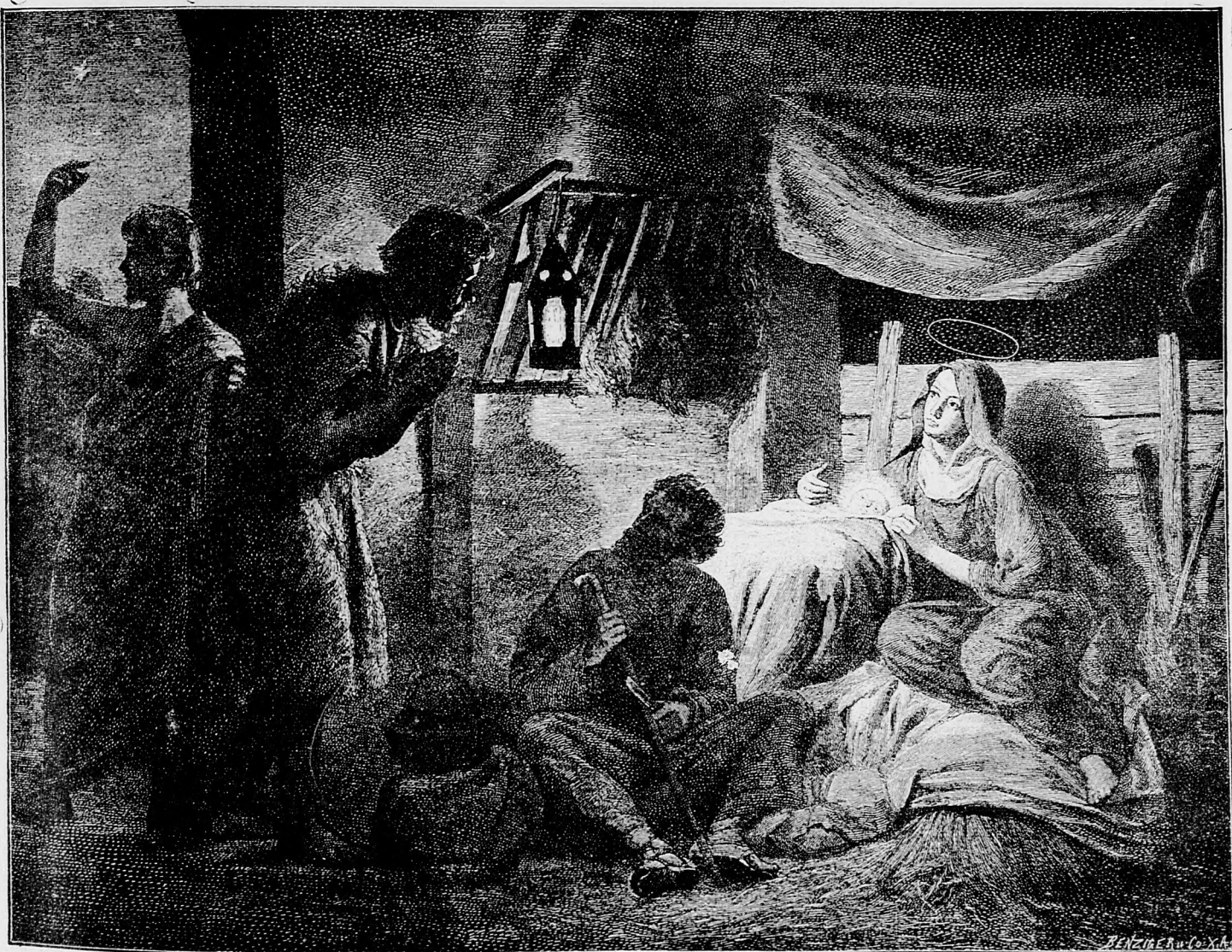
— Zámok maľujem, strýčko — odvetil som mu.

Stavec, ako keby nerozumel moje slová, raz na zámok, raz zase na moje kreslenie kuknul so svojimi sklenenými očami.

So studenou, popolovou farbou zatiahnul som nebo na maľbe a stavec nijako nevedel pochopiť čo ja to robím,

— A vy sa do toho rozumiete? — spýtoval sa ďalej stavec.

— Oh áno — odvetil som s trpkým úsmevom.

Pastieri vítajú Syna Božieho!

— Ale všakver ste vy murár?

— Já? — kukol som na starca tázavým pohľadom nepochopiac, čo chce s tou otázkou.

— Nie, není som murár. Ja som maliar.

Starcovi sa teraz k úsmevu rozťahly ústa.

Na papieri sa čoskoro vyvinul obraz zámku a stariec s úsmevom kývajúc hlavou, raz na zámok, raz zase na obraz kuknul.

— Ale táto zem, prosím, je moja — pretrhol po chvíli tichosť trochu namrzený.

— Ahá! — pomyslel som si — už teraz viem, prečo si prišiel, ty sa bojíš o tvoju zem!

— Nono, veď ja neuškodím vašej zemi. Tu máte volačo na dohán,

S tým siahol som do vaku a ani nekuknúc na peniaze, ktoré som vytiahol, hodil som ich do trasúcej sa ruky starca.

Stariec bez ďakovania pustil peniaze do vaku a teraz už trochu smelšie začal:

— Ale aj z toho páleného by ste mi mohol dať! riekol a ukázal palicou na flašu, v ktorej som držal vodu ku maľovaniu.

Táto dotieravosť starca ma trochu namrzela. Čiahol som zase do vaku a vytiahol som mu kus chleba, čo mi ešte z predošlého dňa zostalo a chladne som mu riekol:

— Tu máte kúsok chleba, ak ste hladný, to je len voda v tej flaši a nie pálené.

Stariec opovržlivo kukol na chlieb a odvrátiac sa odomňa, zamrmlal:

— Tak robia s chudobným človekom!

Nevďačnosť siarca ma veľmi rozhorčila. Zavrel som vretnák truhlice na farby, sobral som svoje veci a tam som nechal bez slova od zimy sa trasúceho starca.

Po pár krokoch som sa obzrel. Starca už sotva bolo vidno od hustej hmly. Volačo obzeral v rukách, akiste krajiare, ktoré som mu dal. Ponáhľal som sa na neďalekú stanicu.

Z daleka už vrzgala vicinálka, ako dáky mlynček na kávu. Čoskoro som bol na stanici.

Vošiel som dnu, že si vymením kartu na vlak. Len teraz som zbadal, že som ja môjmu starcovi namiesto krajiarov dal šestáky. Mal som teda už len niekoľko krajiarov vo vaku.

Mrzute som vyšiel von. Obrátil som sa na cestu vedúcu cez horu. V jednej ruke som niesol truhlicu s farbami, v druhej som ale zohrieval moje ostatné krajiare.

Studené, zmrznuté listy zo stromov padaly na klobúk a v hlave sa mi motala nevďačnosť starca...

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Z CUDZOZEMSKA.

K pohybov na Balkáne.

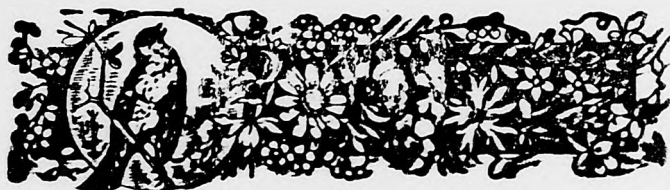
Celý politický svet prítomne s pozornosťou sleduje porady, ktoré veľvyslanci európejských mocností a delegáti Bulharska, Turecka, Srbska Černohorska vydržiavajú v Londýne.

Veľvyslancovia európejských mocností všetci súhlasia s Uhorsko-Rakúskou monarchiou

Delegáti cieľom uzavretia pokoja medzi balkánskymi spojencami a Turkom posilovali pojednávajúci bez prajného výsledku. Na uzavretie pokoja je málo výhľadov.

Srbsko udajne je už náklonné, uhorsko-rakúskej monarchii úplné zadosťučinenie dať za všetky urážky.

Rusko stojí na hranici Galície. Nemecko neverí v najbližšie zabezpečenie svetového pokoja. Jeho Jeličenstvo kráľ Franc Jozef I. vyslovil sa tieto dni, že zahraničné pomery politické zmenily sa k lepšiemu, následkom čoho pevne ufa, že len skoro pošastí sa zabezpečiť svetový pokoj.

CHYRNIK.

Všetkým cteným dopisovateľom, predplatiteľom a predplatiteľkám «Kresťana» prajeme s týmto šťastlivé sviatky.

Kardinál Hornig. V kostole viedenského Burgu následník trónu arciknieža Franc Ferdinand z poverenia jeho veličenstva kráľa 12. decembra na poludnie odovzdal vesprémškemu biskupovi barónovi Karolovi Hornigovi kardinálsky klobúk (biretum) za veľkej slávnosti na ktorej prítomný bol i minister kultu gróf Ján Zichy, Pápežský legát Caccia-Dominioni v sprievode dvorných kommissárov na dvornom hyntove zaviezol sa na byt baróna Horniga, ktorý aj so svojim sprievodom na dvornom hyntove doviezol sa do Burgu, kde ho stráž vítala obvyklým vojenským salutovaním. Po príchode baróna Horniga dvorný pochod s dedičom trónu pohl sa do kostola, kam viedenský pápežský nuncijs Scapinelli medzitým už prišiel. Barón Hornig kráčal bezprostredne pred následníkom trónu. Po tichej sv. omši, ktorú aj následník trónu a kardinál kľačiaci slyšali, pápežský

legát na zlatej táci podal dedičovi trónu pápežskú listinu (breve) o vymenovaní baróna Horniga za kardinála, po prečítaní ktorej pápežský legát podal následníkovi trónu kardinálsky klobúk, načo ho dedič trónu položil na najvyššom schodku trónu kľačiacemu kardinálovi na hlavu. Ceremonie skončili sa s Te Deumom, načo nový kardinál udelil požehnanie. Na počtu nového kardinála večer mal byť dvorný obed, ktorý ale pre smrť bavorského panujúceho kniežata vystal.

Manželka dediča trónu pre vojakov. Z Viedne oznamujú, že knieža Franc Liechtenstein a barón Leopold Chlumetzky, ktorí vo Viedni zaviedli akciu cieľom napomáhania na hraniciach službu konajúcich vojakov, 10. dec ustanovili sa pred manželkou dediča trónu kňažnou Žofiou Hohenberg, ktorú prosili, aby prijala protektorát akcie. Kňažna vyhovela prosbe. U kňažny na poklone bol aj gróf Mikuláš Desfors-Valderone, ktorý prosil kňažnu o prijatie protektorátu akcie cieľom napomáhania vojenského námorníctva. Manželka dediča trónu aj tejto prosbe ochotne vyhovela.

Smrť kniežata Luitpolda bavorského regenta. Knieža Luitpold senior v Bavorsku panujúcej rodiny Wittelsbachovcov, 12. decembra v 91. roku svojho života tisko usnul v Pánu. Smrť panujúceho kniežata dotýka sa aj Rakúsko-Uhorska, zvlášte následkom nezapomenutelného sväzku, ktorý nás s Bavorskom v osobe blahej pamäti našej kráľovnej Alžbety spájal a jedon syn zosnulého kniežata Leopold vzal si za ženu dcéru nášho kráľa, arcikňažnu Gizellu. Nástupcom zosnule kniežata je jeho syn knieža Ludvik. Na pohrabe zosnulého kniežata regenta súčasnilo sa zastupiteľstvo jeho veličenstva nášho kráľa, nemecký cisár Vilhelm II. a saský kráľ Fridrich August.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? dôstojnejší knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský, sk. vn. t. radca dr. Ján Csernoch pri jeho odchode z biskupstva čanádskeho na tamojšie semináre zložil základinu 100.000 korún, na sídelný kostol 50.000 korún, na ciele katolíckej ženskej výchovy 50.000, súhrnom 200.000 korún. Ako kaločský arcibiskup obetoval na výchovu chudobných učiteľských detí 6000 korún. Otcovsky staral sa o to, aby istú čiastku arcibiskupských majetkov kresťanskí hospodári dostali do prenájmu, trebárs mu istý židovský veľko prenajímateľ viacej chcel dať ročite o 4000 korún. Pritomne pred svojim odchodom z Kaloče na kňazský penzijný fond obeloval 50.000 korún, na kostol robotníckej osady v Zente 40.000 korún a pre väžu kaločskej katedrály zadovážil 32 a pol metrických centov ťažký nový zvon, Rábský biskup Arpad Várady pre jedného chudobného žiaka šopronského ústavu pre hluchonemých, cez osem rokov zabezpečil ročitú podporu 240 korún. — Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi kat. pomocnému žiakemu spolku v Mezökövesde dal 200 korún. — Panonhalmský arciepát Tibor Hajdu pre r. kat. dievčenskú školu, detskú opatrovňu a pre mníšky obce Celdömök zložil základinu 7500 korún.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v XIV. tohoročnom obežníku svojom cirkevnom uverejňuje nový dekrét sv. otca Pápeža Piusa X. v záležitosti sobášov miešaného manželstva. sdeľuje ďalej nariadenie ministra výučby poľažne vystavovania školských vysvedčení a zavedenia školských kmenových kníh. Vo soiatok nepoškvrneného počatia Panny Marie osvietený pán biskup v kostole dominikánov do Kongregácie Marianskej slávnostne prijal žiakov hlavnej reálky a priemyselnej školy. Na počtu Nepoškvrneného Počatia preblahoslavenej Panny Marie veľkolepé a početne navštívené predstavenia 7., 8. a 9. decembra zariadily tunajšie ústavy katolíckej, menovite žiačky kláštora Uršuliniek, spolok katolíckych tovaryšov a učňov a katolícky patronáž. — Karol Horváth, nekďajší farár a honvéd r. 48. po dlhom blahonosnom účinkovaní v 82. roku života svojho zomrel v Skalici. P. Ladislav Velics jezuita a strážca jezuitskeho muzea v Kalksburg 11. decembra v autonómnom katolíckom kruhu hlboko poučnú prednášku držal o umeleckom emaillovaní kostolného nádobia, 12. decembra zas i za prítomnosti osvieteného pána biskupa prednášku držal o umelecky vyhotovených čipkách, v kostoloch upotrebovaných. Osvietený pán biskup dr. Medard Kohl, z poverenia osvieteného pána biskupa košického, za diakona vysvätil košického bohoslovca Karola Füzeséry, praefekta aloizianuma budapešťanského. Andor Szalánczy, tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty organizácie tejto Jednoty najnovšie utvoril a upevnil v obciach: Tarczal, Tokaj, Battyány, Boly, Rád a Királyhelmez.

Z biskupstva spišského. Na území spišského biskupstva ku podpore tlače v tlačovú nedelu sosbieralo sa 1122 korún 70 halierov.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Cieľom zahatenia šírenia sa zkazonosného užívania liehových nápojov osv. pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie 11. decembra vydržoval poradu, ku ktorej povolani boli: podžupan šárišskej stolice Jozef Tahy, Melchior Brühl, praepošt-farár z Héthársu, Adalbert Zaborovszky praepošt-farár prešovský. Ondrej Pernyik, titulárny kanonik, vicedekani Valent Bélafi z Kapi, Jozef Vassko zo Zborova, Jozef Kangyera z Rabócz a zo sabinovského okresu Ján Kurimszky radca biskupskej sv. stolice a farár zo Szinye. V tejto porade pojednávalo sa spolu i o rozširovaní Katolíckej ľudovej Jednoty na území šárišskej.

Gróf Albin Csáky, posledne predseda snemovie veľmožov 15. decembra zomrel v Budapešti v 71. roku svojho života. Zosnulý bol nekdy minister kultu a výučby. On bol otcom cirkevno-politických zákonov, za ktoré i po jeho smrti nemôže ho požehnať ľud katolícky.

Chýry zo Spiša. V meste Popráde spišský opatrovný kruh a spišský kruh uhorskej detsko-naukovej spoločnosti 1. decembra vydržoval svoje VI. ročné zasadnutie. Opatrovný kruh má teraz 4 zakladajúcich, 7 večných, 40 riadnych a 30 podporujúcich údov. Krajský spolok detských opatrovníčiek uzavrel, že pre

opatrovníčky dietok vystavi dom v Levoči. — V meste Göllichbáňa vznikol pohyb, aby tam znovu vydržované byly lichvacie jarmoky, ktoré prestaly v 80-tych rokoch. V Novej Vsi 5. dec. večer zhorely dve a 6. dec. popoludní jedna stolica. Oheň povstal zaiste z podpálenia.

Vianočné sviatky a železnice. V záujme pohodia cestujúceho obecnstva krem riadnych osoby vezúcich vlakov na nižšie uvedených čiarach z príležitosti vianočných sviatkov budú chodiť zvláštne osobné, miešané a osoby vezúce nákladné vlaky:

Z Lučenca do Zvolena. Dňa 23. a 24. decembra pojde osoby vezúci vlak s vozňami II. a III. triedy. Pohne sa z Lučenca popoludní o 1. hodine 10 minútach, do Zvolena príde popoludní o 3. hodine 27 minútach.

Z Prešporka do Budapešti na západné nádratie. Dňa 22. a 24. decembra tohto roku, ďalej dňa 1. jan. r. 1913. pojde zvláštny osoby vezúci rýchly nákladný vlak s vozňami I., II. a III. triedy. Pohne sa z Prešporka v noci o 1. h. 13 min., do Budapešti príde rano o 6. h. 35 minútach.

Z Lipótváru do Prešporka. Dňa 21., 22., 26., 27., 29. a 31. dec. tohto roku, ďalej 1. a 2. jan. r. 1913. pojde zvláštny osobný vlak s vozňami I., II. a III. triedy. Pohne sa z Lipótváru predpoludním o 11. h. 5 min. od Prešporka príde popoludní o 12. hod. 49 minútach.

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabriku Ludvika *Kállai-ho, Budapest, VI. Gyár-utca 28*, kde za najlepšie uznané motor mlatiačky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Panujúce počasie príčinou je mnohokrát prechladnutia, na ktoré trpia deti a dospelí. Proti takýmto prechladnutiam odporúča sa upotrebovať «Herbabnyho vápeno-železný sirup». Osožnosť tohoto sirupu na prsá už od desaťročia uznaná je skrze chýrnych professoror a záleží zvlášte v prospešnom zostavení praeparátu ktorý nielen šlajm rozpúšťa, kašel tiší, chuť k jedeniu zvyšuje, lež následkom jeho zostavenia zo železa a ľahko rozpúšťajúcich sa, fosforečných vápenných solí, prispieva ku tvoreniu kostí a čisteniu krve. Herbabnyho železno-vápenný sirup obľubujú tak najútlejšie deti, ako dospelí. Výlučný dorábateľ: Dr. Hellmann lekárneň «Zur Barmherzigkeit», Wien, VII., Kaiserstrasse 73—75.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

DOPISY.

Linč, (prešp. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctená Redakcia!

Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom «Kresťane».

Od Trnavy asi na šesť kilometrov vzdialená je osada Linč, po uhorsky Szelincs. Je to od vekov čiro katolícka obec. Bydlí tu slovenský ľud, bars mnohí vypravajú aj po maďarsky. Chotár je utešená rovina, malý banát, tak že s tunajším humusom povážať by sa mohly iné neúrodné zeme. Tomuto zdarnému položeniu sa môže privlastňovať, že v tejto osade býva dobre sa majúci ľud. Usilovnejšieho, v práci vytrvanlivejšieho, pracovitejšieho ľudu tiež ďaleko-široko niet. Asi 200 chlapov chodí odtiaľto každodenne do trnavskej cukrovej továrne, aby si aj na zimu zabezpečili istotnú živnosť. Fabrika táto je takrečeno zlatou baňou pre Linč. Do pováhy vezmúc tú namáhavú ťažkú prácu fabrickú, je i táto okolnosť chvalitebným znakom tunajšieho ľudu. Mnohí idú hľadať svoje šťastie aj za more do Ameriky. Sú ale radi, keď sa domov navrátia, bo tam neni všetko zlato, čo sa bliščí. Je tu fara, notariát a škola s dvomi učiteľmi. Obec je riadne stavaná, s peknými domami. Len dva verejné ústavy: kostol a škola neni sú v takom stave, v akom by mali byť. Kostol má patróna slávnu kapitolu prešporskú, ale je ošarpaný, podobný kaplnke, súci by bol na malú filiálku, lež pre túto obec, ktorá dla najnovšieho popisu spočíta 1450 duší, docela nesodpovedá. S mojím pričinením, tiež na žiadosť veriacich zadali sme prosbu na patróna našeho kostola a slávny patrón príkladne rozmýšľajúc, nezdráha sa stavby nového kostola, ba v shromaždení veriacich dôkladne sa vyslovil, že nový kostol stavať je tu zapotreby. Kto by sa netešil po tuhej a krutej zime papršekom zohrievajúceho slnka? Kto by neplesal radosťou nad tým, že s pomocou Božou, s mnohou obetavosťou dúfame vybudovať nový, všetkých veriacich prijímajúci stánok Boží?

Školu nanúti nás stavať verchnosť, kostol ale len milosťou Božou podporovaná horlivosť veriacich a veľkodušnosť slávneho patróna môže postaviť. Z tohoto cieľu na moje slovo a na môj návrh v shromaždení 24. novembra vydrživanom jednomyselne sa ustálilo, aby dvaja k tomu vyslaní farníci dobrovolné obete sbierali po obci Linč, čím sa dôkladne zjavuje a potvrduje potreba nového stánku Božieho. Obete veriacich donesené, právom považovať možno ako základný kameň nového kostola. Veď i porekadlo hovorí: Dobrý začiatok, dobrý koniec. Chvala buď Bohu, poslal sobsbieralo sa 3679 ko-

rún a nové obete sú vo výhlade. Nižepodpísaný ku tejto summe obetoval 100 korún. Z horlivých veriacich obetovali:

Vdova Jána Smidovics 20 korún, Jozef Sotnik 10—, Štefan Halada 20—, Ján Lukacsovics 20—, Ondrej Bilik 100—, Štefan Manca 10—, Valent Boledovics 10—, Filip Monemann 5—, Flóriš Morva 10—, Štefan Potisk 6—, Martin Ujlaky 50—, Ján Gálik 50—, Ján Dudás 20—, Martin Smidovics 10—, Štefan Ondrej-szky 5—, Jozef Jedlieska 6—, Karol Tibenszky 20—, Alois Bilik 30—, Jozef Taszky 50—, vdova Štefana Belokostolsky 5—, Anton Morva 16—, vdova Jána Vidovics 5—, Štefan Zsgancsik 20—, Alois Benkovsky 10—, Michal Dorotka 5—, Štefan Horváth 2—, Jozef Bucsányi 15—, Anton Hanko 10—, Ernest Gotvald 15—, Pavel Krizsán 8—, Peter Gergelyi 30—, Imrich Augustin 20—, Matej Augustin 20—, Jozef Novánsky starší 100—, Jozef Zsgancsik 20—, Ján Francovics 5—, Jozef Tibenszky 20—, Štefan Pápai 15—, Ján Tibenszky 100—, Jozef Orliczky 30—, Jozef Duriss 10—, Jozef Marko 50—, Jozef Marko ml. 20—, Kinsler Jozef Marko 100—, Anton Tibenszky 50—, Štefan Tomek 15—, Gabriel Bucsányi 10—, Ján Zvolenszky 20—, Ján Ujlaky 50—, Peter Cuninka 30—, Ján Zapletal 30—, Jakub Zaoral 100—, Elisabeta Plauk 10—, vdova Michala Tibenszky 20—, Franc Sztrázsa 10—, Ambroz Krajsovics 10—, Ján Monemann 30—, Štefan Klementovics 30—, Ján Lukacsovics 25—, Ján Csuperka 5—, Peter Halada 8—, Ján Benkovszky 15—, Lorenc Szmidovics 5—, Anton Smidovics 10—, Jozef Plank 10—, Imrich Bachraty 15—, Franc Krajsovics 50—, Lorenc Tibenszky 20—, Martin Konečný 20—, Ondrej Bednárík 100—, Filip Szloboda 10—, Adalbert Szloboda 8—, Michal Poláček 100—, Jozef Bachraty 50—, Michal Bucsányi 30—, Michal Dudás 50—, Anton Rozbeszky 10—, Martin Bednárík 100—, Franc Benkovszky 20—, Ondrej Sarmir 50—, vdova Antona Paulik 10—, Franc Tibenszky 20—, Ján Tasky 100—, Alois Halada 60—, vdova Michala Poláček 10—, Jozef Maron 25—, Franc Šmidovič 20—, Štefan Maron 10—, vdova Ondreja Tomek 10—, vdova Štefana Cserny 8—, Franc Gasparovič 10—, Jozef Silný 5—, Filip Rumanovič 6—, Franc Monemann 5—, Ján Drobny 100—, Franc Sztraesár 10—, Ján Halada 20—, Jozef Dudás 100—, Michal Bednárík 5—, Jozef Bucsányi 20—, Franc Kintler 5—, Martin Gergelyi 20—, Ondrej Halada 50—, Adalbert Benkovszky 10—, Imrich Veigel

5—, Štefan Kintler 20—, vdova Pavlová 5—, Jozef Lukacsovics 10—, Jozef Dudák 10—, Franc Mocmann 10—, Gabriel Gálik 200—, Štefan Marko 5—, Ján Izakovics 20—, Franc Kaplan 10—, Anton Kaplan 8—, Štefan Hájek 20—, Georg Klárik 50—, pani Ladislava Cininka 10—, Franc Maron 8—, Dominik Sztrázsay 20—, Ján Orešanský 50—, Ján Pálenik 10—, Donát Tibenszky 50—, Jozef Horváth 30—, Jozef Simoncsics 10—, Štefan Riegel 10—, Michal Kintler 5—, Pavel Kotászek 5—, Martin Prohászka 10—, pani Franca Kucko 10—, Katerina Szlama 10—, rychtár Martin Bucsányi 100—.

Žije teda ešte duch kresťanský. A ke tie naď africkej púšti Sahare nachádzajúce sa oáze občerstvením sú pre cestovateľa po dlhej a namáhavej ceste sa trápiaceho: takéto krásne príklady oduševnenosti a obetavosti potešením a radosťou sú pre všetkých kresťanov. V lani v susednej osade Vágmagyarád na ohnivé slová pána Ondreja Csambél, horlivého Jezuitu veriaci Vágmagyarádu ako základný fond tamojšieho krásneho a veľkého kostola složili 6000 korún. Touto dnešného času zriedkavou obetivavosťou docielili, že z filiálky postúpili na hodnosť fary a onedlho dostanú túžebne očakávaného tam bydlieaceho duchovného: farára.

Úklady diabla, materializmus sveta, nepriatelia naši nepremožu neohrozenosť verných kresťanov, jesli že vidíme také skvelé príklady oduševnenosti za naše náboženstvo, za vieru Krista Ježiša a jeho sväté stánky.

S právom môžem spomenúť slová sv. Pavla k The-saloničanom: «A vy povstali ste nasledovať nás i Pána, prijímaj slovo v mnohom súžení, s radosťou Ducha svätého, tak že ste za príklad všetkým veriacim v Macedonii a v Aekaji.» I váš vznešený príklad sa roznesie po celej krajine a mnohých chladných katolíkov pozvubdi k dobrému.

Imrich Kalász, farár linčanský.

Richvald (Kristályfalu, Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Ráďte prosím týchto pár riadkov uverejniť v našom milom «Kresťane».

Pre našich nešťastných pohorelcov od 28. nov. do 12. decembra milodary poslali mi nasledujúci dobro-dincovia:

Farár Ján Pataky z Kacvina 5 korún, farár Ján Viecha z Majerek 2—, Sbíerka Zuzany Klokner z Pre-

Herbábny podfosforokyslý

Vápenno-železný-sirup

od 43 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsta. Roztápa slajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a chová a pôsobí nadovšetko k tvoreniu krvi a kostí zvlášte pri slabých deťoch.

Cena jednej flášky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.

Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekáreň „Zur Barmherzigkeit“ Wien, VII/L. Kaiserstrasse 73-75.

Pôvodný len s touto ochrannou značkou

Výstřahna pred podobením

Herbábny

Aromaticná Essencia

od 45 rokov obchod uvedená a vrele odporúčaná. Výborný vldne pôsobiaci prostriedok k prehnatiu. Odstraňuje torú stolicu a neprijemné jej následky a čistí krv.

Cena jednej flášky 2 koruny. — Poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.

Wien, VII/L. Kaiserstrasse 73-75. Sklad vo všetkých v českých lekárnach.

(Herbábnyho nástupca.)

Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Josef Török Budapešť.

sporka 22.— (k tomu prispeli: Zuzana Klokner 5.—, Agnes Nevrla 6.—, Maria Nevrla 1.—, Teresia Kokšari 1.—, Anna Zamaroci 1.—, Ján Kokšari 1.60, Helena Benhauzer —50, Maria Kučera —50, Jozefa Košec 1.—, Katarina Ralidiak 1.—, Anna Klokner 2.— a Jozef Metelka 2.—), professor náboženstva Jozef Krsák z Levoče 5.—, Karol Hirschkovits z Budapešte 6.—, Sbiierka A. W. z Divínskej Novej Vsi 5.— (k tomu prispeli: A. W. 2.—, K. L. 1.—, N. 1.—, J. T. —60, W. R. —40), Michal Jureso z Hranovnice 1.—, Administracia «Sv. Adalberta» z Prešporka 3.—, farár Štefan Dudaškó z Velkej Frankovej 5.—, farár Franc Purez z Novej Lubovne zo schránky sv. Antona 25.— a dekan Jozef Benyák z Visočan 5 korún.

Tým veľkodušným dobrodincom v mene mojich ubohých, milých pohorelcov-fárnikov srdečne ďakujem a spolu prosím aj iných o láskavé milodary, ktoré sa majú poslať na Farský Úrad v Kristályfalu (Szepesmegye).

Blahoslavení sú milosrdní, bo oni milosrdenstva dojdú!

Franc Klein, farár richvaldský

Z Prešporskej stolice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Dovoľte mi, abych napísal do nášho Kresťana pár riadkov, ktoré milé budú katolíckym Slovákom, lež páliť budú luteránov.

Dozvedel som sa od mojich susedov Vajnorákov, že ich pán farár Ferdiš Juriga vstúpil za člena do Jednoty Ludu Katolíckeho a že s ním aj mnohí z jeho fárnikov ostali Jednotármi. Údaloť táto srdce moje naplnila radosťou a privolávam na zdar pánu Jurigovi a jeho priateľom. Teším sa tomu, že už aj tento pán sú medzi nami a že jeho vedou, silou a nadšenosťou prispieje nám k boju, ktorý my katolíci vedeme proti nezabožským pokrokárom a iným hlaváčom. Ufam sa, že dobrý príklad pána farára Jurigu nasledovať budú i jeho súbojovníci a že dožijeme sa tej radosti, že my slovenskí katolíci v jednom tábore bojovať budeme za cirkev, za vlasť a za svoj rod.

Dozvedel som sa i to, že luteránske noviny celou vzteklosťou daly sa do pána Jurigu, preto že ostal Jednotárom. Luteráni totiž cheú, aby naši duchovní za luteránčinu boli oduševnení a aby kortešovali za luteránskych kandidátov. No to by špatne vyzeralo. Luteráni od jakživa nenávideli katolíkov, Sú oni takí, aký bol aj Martin Luter. Smutné by bolo, keby sme my slovenskí katolíci i s našimi duchovnými luteránom dopomohli ku vláde nad nami. S čím sa nám odsluhujú? Najlepšie vie to pán Juriga. A preto, ako sa luteráni organizujú i s pokrokarmi proti katolíkom, tak sa musíme i my organizovať proti nepriateľom cirkvi katolíckej. Najlepšie sa obránime proti nim, keď všetci vstúpime do Jednoty Ludu katolíckeho. Nech nás je tam aspoň stotisíc katolíckych Slovákov. Daj Bože, aby tak bolo!

V—n.

Nová Ves (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Prosím o láskavé uverejnenie mojich niekoľko riadkov v našom Kresťane.

Nová Ves je opravdovým kultúrnym mestom, tým stalo sa skrze mnohé školy, ktoré sa tam nachádzajú. Je tam totiž evang. hlavné gymnásium, štátna občianska pripravoveň (praeparandia), štátna drevopriemyselná škola, štátna občianska škola pre chlapcov, ev. občianska dievčenská škola, ženská priemyselná škola. V tomto školskom roku otvorili i r. k. dievčenskú školu, ktorej na ostatnom výborovom zasadnutí predbežne odhlasovali 2465 korú podpory a jestli to dovoľia mestské záverečné úcty, hotové je vyplniť ten obnos na 4000 korún. Výhlady máme, že náš osvietený pán biskup vystaví dá moderné budovisko pre tú novú katolícku školu alebo že aspoň snášať bude veľkú čiastku staviteľských útrat.

V Novej Vsi všetky tri vierovyznania majú svoju náboženskú ľudovú školu a najnovšie sriadila sa i štátna ľudová škola. Pri r. k. ľudovej škole sriadi sa teraz desiatu učiteľská stanica, na ktorú povolali učiteľku Kláru Zavadsky, dcéru náčelníka novovesského pozemkového úradu. Náboženským učiteľom výbor odhlasoval drahotný doplnok. K školám pripojí sa internát učiteľskej pripravovne, alumneum gymnáziuma a dva privátne dievčenské internáty.

Mešťan.

Rozmary a Žarty.

Praktický pravopis.

Pán: V liste, v ktorom mi dakujete za diamanty, napísala ste slovo diamanty s dvoma «m»; ako je to?

Slečna: Viem, pán barón, ale opravdové diamanty nebola by som napísala falošne!

*

Krštenie.

— Kellner, kde je gazda?

— Na krštení.

— Tak ho zavolajte z pivnice, mám mu čosi povedať.

*

Rada.

— Čo mám robiť, môj kôň kope.

— Hm, ľahký spôsob.

— Nuž?

Nestávaj si mu k zadným nohám.

Zo školy.

Učiteľ pýta sa krémárovho syna Izidora:

— Izidor, pod sem porátať nám, koľko by mal osohu tvoj tatuška, keby predával liter vína po päťdesiat krajciarov, keď ho on kúpil po tridsať krajciarov?

— Mój thathuška nekhupuje víno.

— A čo?

— Prhášok z mestha. Tho pride lacnejšie.

Istotný liek všetkým čo trpia na pakostnicu lámku, lupanie a na iné neduhy z týchto chorôb pochádzajúce. Potieranie, lekarmi prezkúmaným a za každej príležitosti nariadeným liekom «Memfor» poskytuje uľavenie boľasti, ba úplne vyliečenie i v takých pádoch, keď iné lieky pomôcť nemohly. K dostaniu v cievach po K 2.50 a 1.50. Rozposiela Lekáreň sv. Ducha (Szentlélek-gyógyszertár), Budapešť, VI., Király-u. 12.

Spisy redakciou odporúčané.

«Rukováň notová k Venčoku piesní na česť b. Srдца.» Dostal u *Karola Lenkei*, farára v obci *Nagyjakabfalva* (Pozsonym.) V plátne tuho viazано s červeným rezom za 450 halierov i s poštou.

Toto tretie vydanie bolo so zvláštnou pečlivosťou zhotovené. — Litografická práca je celkom zreteľná čistá a úhľadná. Harmonizáciu previedli sami odborníci, a preto je bez chyby. Cteným pánom organistom zvlášte odporúčame.

Odkazy redakcie.

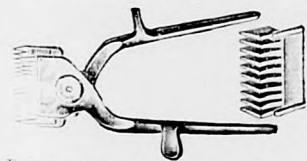
J. K. Sz. Čo vystalo príde budúce.

F. K. K. Pre vianočné sviatky nemožno všetko upotrebiť.

O. U. V. Objednané čísla dostanete riadne.

Mnoho sa dá usporiť

v čas potreby pri strihaní vlasov alebo holení brady, upotrebním nášho stroja z pôvodnej I-a Solingen ocele. Stroj tento naj-fajnejšie niklovaný prevyšuje všetky ostatné stroje na strihanie.

No. 9150 I-a kvality, strihá cez 2 zúbky, dĺžka strihu bez hrebienka 3 mm., s tenkým hrebienkom 7 mm., s hrubým hrebienkom 10 mm. Šírka plochy strihu (19 zúbkov) 4 1/2 cm. Kus s rezerve nožom aj s úpravou upotrebenia, tak že bärkto, i najnešikovnejší vlasý hneď strihať môže, K 5.80. No. 9154.

Dobrý stroj k strihaniu vlasov s otvorenou strunou komplett K 4.80. No. 9151. Stroj k strihaniu brady K 5.40. No. 9155. Tenže stroj s 1 mm. dĺžky strihu K 4.50.

Riziko vytvorené. — Záměna povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierekou alebo pri voprednom zaslaní peňazi vyvozný dom.

HANNS KONRAD,

cis. a král. dvorný zásielca **Brüx**, číslo 3356 (Čechy).
Hlavný cenník s viacej ako 4000 vyobrazeniami každému na žiadosť posielame zdarma a franko.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 18. decembra.

Uradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	23.10—23.75
» stolnobelohradská, nová	«	22.95—23.55
» peštianska, nová	«	23.00—23.65
» banátska, nová	«	23.45—24.25
Raž prvotriedna	«	21.25—21.45
» druhotriedna	«	21.05—21.25
Jačmeň nový, prvotriedny	«	20.40—21.00
Ovos prvotriedny	«	23.00—23.80
» druhotriedny	«	22.00—22.50
Ďatelinové sáme , červená Ďatelina	kor.	200.00—210.00
» lucerna	«	110.00—136.00
Otruby drobné	kor.	12.00—12.26
» hrubé	«	12.00—12.20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.60	17.30	17.00	16.70	16.20	15.80	15.20

č.	7	7 1/2	8
K.	14.80	13.80	10.40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	kor.	40.00—63.00
Hrach lupaný	«	30.00—32.00
Hrach nelupaný, čistý	«	30.00—32.00
Rasca (kmin)	«	81.00—81.00
Mak	«	135.00—136.00
Kukurica	«	18.30—18.60
Konopné sáme	«	29.50—31.00
Proso	«	—
Fazula strakavá	«	25.00—26.00
Fazula veľká biela	«	22.00—23.00
Zemiaky (hornouhorská) biele	«	5.50—6.00
» ružové	«	6.80—8.00
» žlté	«	8.00—11.10

Za 100 kilogrammov.

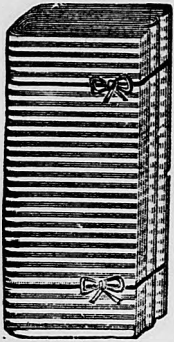
Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	176.00—177.00
Slanina mestská 4-kusová	«	147.00—148.00
» 3-kusová	«	155.00—156.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	41.00—41.00
» White-Star (***)	«	36.00—36.00
Cukor v klobúkoch	«	84.00—84.50
» kockový	«	88.50—89.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	64.50—65.00

Lacné echtbarevné garn-látky k posteliám (kanafasse) dobrej trvácej kvality.

No. B/31. Červené, modré alebo lila štráf-kované, waschecht, 74-75 cm. široké, 25 m. dlhé kus po K 12-50. Pol kusa 11 1/2 m. dlhé K 6-50.

No. B/27. **Garantovaná** waschecht látka na posteľ, pevných nití, solídnej kvality, z najlepších tkanín vyhotovená, červeno, modro alebo lila štráf. 74/76 cm. široká, 24 m. dlhá kus po K 16-50. Pol kusa 12 m. dlžky K 8-50.

Echtbarevná Inlett-látka, garantovane hustá ako perie, pol kusa 11 a pol metra dlžky K 8-.

Najbohatší výber v mojom hlavn. cenniku. Žiadne riziko: - Výmena povolená alebo návrat peňazí.

Zasiela s pošt. dobierkou c. a k. zásielca

HANNS KONRAD

Brüx, číslo 3352. (Čechy).

Môj hlavný cenník so 4000 vyobraz. žiadajte si zdarma a franko.

K povšimnutiu.

Kto na území šarišskej stolice rýchle privlastní si chce reč maďarskú, nech na niže podpísaného poštovou poukážkou pošle jednu korunu a dostane knižku 237 strán silnú. — Polovica každej strany má osnovu maďarskú a na druhej polovici teže verný preklad v šarišskom nárečí. Poštu platí vydavateľ a knižku rozposiela: Šándor Jenkovszky, učiteľ, o. p. Pálóc, ungská stolica.

KOBERGE

s vytkanými na oboch stranách rovnakými obrazmi: pes, lev, tyger, jeleň, kôň, liška, krava atď.

60 cm. šir. 120 cm. d. hý za K 2-75
75 " " 150 " " " " 2-90
85 " " 175 " " " " 3-90
100 " " 200 " " " " 4-90

doďá Vám:

JÁN OPOČENSKÝ
vo
Staré Pace
(Čechy).

Veľký obrázkový cenník na žiadosť ochotne posielam zdarma a franko.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Laoné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri-ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako sňah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. Pri objednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 18 K.; polpapie 20 K.; paperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14,70 K, 17,80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4,50 K, 5 K, 5,20 K, 5,70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12,80, 14,80 K. Vývez z postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazí obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Pred každým majú prednosť moje prima solingenské britvy.

Za každú odo mňa kúpenú britvu prevezmem úplnú záruku, lebo sú všetky z najlepšej ocele kované, na ostro obľahnuté, k upotrebeniu hotové. Každá britva v pošve bude zastaná. Č. 8701. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/4 dutá, 1/8 široká K 1-70. Č. 8 02. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/2 dutá, 1/8 široká K 2-20. Č. 703. s rúčkou na čierne vyhladenou na 3/4 dutá, 1/8 široká K 2-50. Č. 8711. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/1 dutá, 1/8 široká K 3-60. «Graziosa» britva, zvlášte pánom hol čom ju možno odporučaf. — Zaznačená ochranná známka! Možno najst len u mojej firmy! Č. 22. s rúčkou na čierne vyhladenou, nôž 1/8 široký, na 1/4 dute brúsený K 3.— Č. 26. s rúčkou na čierne vyhladenou, nôž 1/8 široký na 1/2 dute brúsený K 90. Risika niet! Objednávky vybavuje na dobierku alebo za vopred poslaný obnos. Vývozný dom cis. král. dvorného lifieranta **HANNS KONRAD** Brüx č. 3334. (Čechy). Hlavný cenník so 4000 vyobrazieniami zdarma a franko.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznačeniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

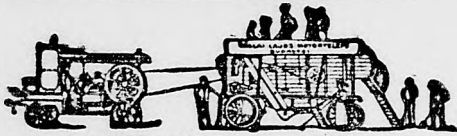
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvrelaj **Ludvika Kállai**

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlatobny stroj prítomnosti

Bez strojnika lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slanou krytými.

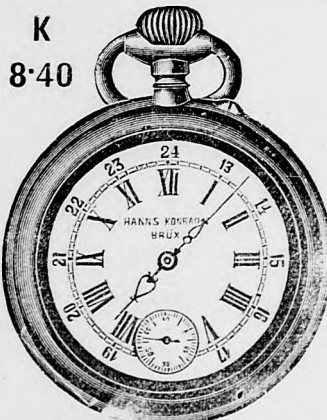
Osobytá trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Lacné dobré strieb. hodinky

ako vianočné dary pre chlapcov.

K 8-40

No. 4129 echt strieborné remontoar hodinky, so štampilom cis. kr. münzového úradu, s emailovaným číselníkom, s ručičkou sekúnd, presne regulované, s dobrým závorom K 8-40. No. 4130 podobné šarnírované hodinky, v lepšom vyhotovení K 9-50. No. 4151 s duplovaným závorom K 12-50. — No. 4101 s anker strojom, Roskopf systému K 12-80. — No. 4095. s pôvodným Adler Roskopf strojom K 14-50. — No. 4181 echt strieborné remontoar hodinky s duplovaným vrchnákom, emailovaným číselníkom, 1-a strojom na 15 Rubín kameňoch, s ručičkou sekúnd, presne regulované K 16-50. Všetky hodinky sú náležite vyprobované. Trojročná záruka na písme. S pošt. dobierkou zasiela prvá dielňa hodin

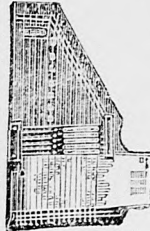
HANNS KONRAD,

cis. a král. zásielca Brüx, číslo 3337. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazieniami na žiadosť každému posielam zdarma a franko.

Hneď môže

každý hrať

na mojej kolub an gitar-citare. — No. 32. 43x35 cm. veľkosti so 41 strunami s 12 notovými listami k podloženiu kus po 12 hal. Žiadne riziko zámena povolená.

S postovou dobierkou, alebo pri voprednom zaslaní peňazí rozposiela

HANNS KONRAD

cis. král. dvorný zásielca, vývozný dom

Brüx, číslo 3347. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazieniami na žiadosť každému posielam zdarma a franko.

Oznamy príjma administracia

„Krestan“ BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Zbraň každého druhu

Jednej cievy Lankaster zbraň od 20 kor. Duplovanaj cievy Lankaster zbraň od 30 kor. Hammerles zbraň od 70 kor. Flobert od 8 kor. Revolver od 5 kor. Pistoľa od 1 kor. Opravy lacno.

Obrazkový cenník zdarma

F. Dusek dielňa zbrane

Opocno číslo 2073.

na štátnej železnici (Čechy).

Vaša trpezlivosť bude odmenená

keď pri potrebe v domácnosti osoznych článkov zo zlata, striebra, ručných dŕob z ocele, náčinia k fačeni, hudobných strojov, hračiek atď. prehládnete môj hlavný cenník so 4000 vyobrazieniami, ktorý na žiadosť každému zdarma posielam

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zásielca, vývozný dom

Brüx číslo 3367. (Čechy)

Niklové vačkové hodinky K 4-20. Niklový budiček K 2-90.

Harmonika k fáhaniu K 5.

Husle K 5-80. Revolver K 6.

Hlavný cenník každému zdarma a franko.

Továrne ceny:

- Šatky flanelové na hlavu K —50
- Pletené vesty s rukávami « 2-50
- Jemné pletené vesty s rukávami « 3-60
- Pletené vesty pre chlapcov « 2-—
- Zimné triká s dvojítmí prsami « 1-20
- Veľké flanelové košeľe s golierom « 1-50
- Veľké tmavé košeľe pre mužských « 1-40
- Veľké ženské košeľe flanelové ... « 1-20
- Biele košeľe s vyšívaním « 1-40
- Podvážniky pletené tucet « 3-—
- Ťažké punčochy pre ženské tucet « 4-—
- Triká pre deti v každej veľkosti « —90
- Adolf Zucker, Pilsen S. 3. (Čechy).